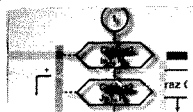

Obsah

VYSVĚTLIVKY K PRVKŮM POUŽITÝM V KNIZE	7
POJMY A PRVKY POUŽITÉ V TEXTU.....	7
CO NAJDETE V TÉTO KNIZE	8
VĚNOVÁNÍ	8
SOFTWARE A JEHO ŽIVOTNÍ CYKLUS.....	9
ŽIVOTNÍ CYKLUS VÝROBKU.....	9
Zadání.....	10
Vývoj/Konstrukce.....	10
Výroba.....	10
Testování / výstupní kontrola	10
Dokumentace	10
Prodej a předání zákazníkovi.....	10
Provoz	11
Sběr nových požadavků a příjem reklamací.....	11
A všechno začne znovu	11
ŽIVOTNÍ CYKLUS SOFTWARE	11
Zadání.....	11
Analýza a návrh řešení (algoritmizace).....	12
Programování.....	12
Testování / výstupní kontrola	12
Dokumentace	13
Prodej a předání zákazníkovi – zaškolení a ověřovací provoz.....	13
Ostrý provoz	13
Sběr nových požadavků a příjem reklamací.....	13
Zase znovu.....	14
ŽIVOTNÍ CYKLUS SOFTWARE VE ŠKOLNÍCH ÚLOHÁCH A PROJEKTECH	14
Co bude ve školních úlohách a projektech jiné a co se musí zachovávat.....	14
PROGRAMOVACÍ JAZYKY A METODY PROGRAMOVÁNÍ	15
CO JE PROGRAM A CO JE PROGRAMOVACÍ JAZYK	15
ROZDĚLENÍ PROGRAMOVACÍCH JAZYKŮ	15
Nižší a vyšší programovací jazyky	15
Překládané (kompilované) a interpretované programovací jazyky.....	16
PROGRAMOVACÍ METODY	17
Strukturované programování.....	17
Objektové programování	17
Vizuální programování	17
Programovací jazyk Pascal.....	17
CO MUSÍTE ZNÁT NEŽ ZAČNETE PROGRAMOVAT	18
STRUKTURA PROGRAMU.....	18
Hlavička programu	18
Tělo programu	19
CO VŠECHNO MŮŽETE NAJÍT V PROGRAMU.....	19
Klíčová slova	19
Identifikátory.....	20
Čísla.....	20
Celá čísla v desítkové soustavě.....	21
Racionální čísla v pevné desetinné čárce.....	21
Racionální čísla v plovoucí čárce.....	21
ČÍSLA V ŠESTNÁCTKOVÉ SOUSTAVĚ	22
Znaky a textové řetězce	23
Matematické a logické operátory, přiřazovací příkaz.....	23
Názvy funkcí a procedur jazyka Pascal	24
Komentáře.....	24
DATOVÉ TYPY	24
Logické datové typy.....	25
Celočíselné datové typy.....	25
Desetinné datové typy.....	25
Znakové typy	25
Ordinální datové typy	25
PRAKTICKÝ POSTUP PŘI TVORBĚ PROGRAMU.....	26
Typy chyb.....	26
Psaní programu.....	27
Příklad	27
VÝVOJOVÉ PROSTŘEDÍ	27
Spuštění programu Free Pascal.....	27

Programování v Pascalu

Nastavení adresáře pro ukládání souborů	28
Vytvoření nového souboru	28
Uložení souboru	28
Ukázka vývojového prostředí Free Pascal	29
Překlad	30
Odstraňování syntaktických chyb	30
Příprava dat pro ladění programu	31
Ladění programu	32
TVORBA NEJEDNODUŠŠÍCH PROGRAMŮ	34
KOMENTÁŘ	34
PŘÍKAZY VSTUPU A VÝSTUPU	35
Read, readln	35
Write, writeln	35
Jednoduchá sekvence s jedním sekvenčním blokem – příkaz výstupu	36
Sekvence se dvěma sekvenčními bloky	37
Součet obsahu dvou buněk, přiřazovací příkaz	37
Výměna obsahu dvou buněk	38
Další typické sekvenční programy	39
Rozdíl	39
Součin	40
Obdélník – obvod a plocha	41
Obvod kružnice a plocha kruhu	41
Formátování výstupů	42
Obvod kružnice a plocha kruhu – formátovaný výstup	43
Objem a plocha válce	44
Rovnostranný trojúhelník – obvod a plocha	44
Šestiúhelník	45
Pro hloubavé: Výměna hodnot ve dvou buňkách bez pomocné buňky	46
Chyták - Pythagorova věta – výpočet přepony pravouhlého trojúhelníka	46
PÁČE S ORDINÁLNÍMI DATOVÝMI TYPY	47
Funkce nad ordinálním typem Celé číslo	47
Funkce nad ordinálním typem Znak	48
VĚTVENÍ	49
SYNTAXE VĚTVENÍ	49
Úplný příkaz větvení	49
Neúplný příkaz větvení	51
OŠETŘENÍ NEŽÁDOUCÍCH DŮSLEDKŮ	52
Podíl	52
Obecnější výraz s dělením	53
Odmocnina	53
Obecný výraz	54
VÝRAZY S ABSOLUTNÍ HODNOTOU, VLASTNOSTI ČÍSEL	55
Absolutní hodnota	55
Zjištění, zda je číslo kladné či záporné	56
Zjištění, zda je číslo sudé či liché	56
Dělitelnost	57
Procedura Exit	58
POROVNÁVÁNÍ A ŘAZENÍ ČÍSEL, MAXIMUM A MINIMUM	59
Porovnání dvou čísel podle velikosti – bez pomocné buňky	59
Seřazení dvou čísel s pomocnou buňkou	59
Největší ze tří čísel – bez pomocné buňky	60
Maximum ze tří čísel s použitím pomocné buňky	61
Maximum ze tří čísel s použitím dočasněho maxima	62
Seřazení tří čísel podle velikosti bez pomocné buňky	63
Seřazení tří čísel s použitím pomocné buňky	64
Seřazení tří čísel podle velikosti s respektováním výsledku předchozího kroku	65
Seřazení čtyř čísel podle velikosti – s pomocnou buňkou	66
ÚLOHY Z GEOMETRIE	67
Trojúhelník	67
Test na trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný, obecný	69
Case – vícenásobné větvení	70
Podprogram typu Procedura	71
Test na trojúhelník rovnoramenný, rovnostranný, obecný – řešení s procedurou a vícenásobným větvením	73
Test na pravouhlý trojúhelník	75
KOMBINOVANÉ ALGORITMY	76
Lineární rovnice	76
Soustava dvou lineárních algebraických rovnic	77
Kvadratická rovnice s reálnými kořeny	78
Kvadratická rovnice s komplexně sdruženými kořeny	79
Funkce Upcase	80

Rychlost, dráha, čas.....	80
Kalkulačka.....	82
Pohyb rovnoměrně zrychlený.....	83
Vlaky.....	84
CYKLY.....	86
CYKLUS A JEHO TYPY.....	86
<i>Cykly s pevným počtem opakování – cyklus For.....</i>	<i>86</i>
<i>Cyklus řízený podmínkou – podmínka je na začátku cyklu - While.....</i>	<i>87</i>
<i>Cyklus řízený podmínkou – podmínka je na konci cyklu - Repeat.....</i>	<i>88</i>
<i>Příkaz Keypressed.....</i>	<i>88</i>
<i>Čekací smyčka.....</i>	<i>88</i>
ÚLOHY S OPAKOVÁNÍM.....	89
<i>Paralelní odpory.....</i>	<i>90</i>
<i>Kalkulačka.....</i>	<i>91</i>
SUMY, PROHLÉDÁVÁNÍ ŘADY ČÍSEL, MAXIMUM A MINIMUM.....	92
<i>Zobrazení čísel od jedničky do desítky.....</i>	<i>92</i>
<i>Zobrazení čísel od dvojky do dvacítky, jen sudé.....</i>	<i>93</i>
<i>Suma čísel od 1 do 10.....</i>	<i>93</i>
<i>Suma 10 různých čísel, resp. libovolného počtu čísel.....</i>	<i>94</i>
<i>Suma N čísel.....</i>	<i>94</i>
<i>Maximum z deseti kladných čísel.....</i>	<i>95</i>
<i>Vylepšený algoritmus.....</i>	<i>96</i>
<i>Maximum a minimum z celých čísel, jejichž počet bude zadán předem.....</i>	<i>96</i>
<i>Suma čísel, jejichž počet není znám předem – s testem na začátku.....</i>	<i>97</i>
<i>Suma čísel, jejichž počet není znám předem – s testem na konci cyklu.....</i>	<i>98</i>
<i>Maximum z neznámého počtu kladných čísel.....</i>	<i>99</i>
<i>Maximum a minimum z neznámého počtu celých čísel.....</i>	<i>100</i>
PROHLÉDÁVÁNÍ ŘADY ČÍSEL A ZNAKŮ.....	101
<i>Zjištění, kolik čísel je kladných a kolik záporných – celkový počet znáte.....</i>	<i>101</i>
<i>Zjištění, kolik čísel je kladných, kolik záporných. Půjde-li nula, pak skončí.....</i>	<i>102</i>
<i>Zjištění, kolikrát se v textu objeví zadané písmeno – text zadáván po znacích.....</i>	<i>103</i>
<i>Datový typ řetězec (string).....</i>	<i>103</i>
<i>Zjištění délky textového řetězce.....</i>	<i>104</i>
<i>Zjištění, kolikrát se v textu objeví zadané písmeno – text zadán najednou.....</i>	<i>104</i>
<i>Zjištění počtu slov ve větě – znak po znaku.....</i>	<i>105</i>
<i>Zjištění počtu slov ve větě – načte se celá věta najednou.....</i>	<i>106</i>
<i>Součin pomocí součtu.....</i>	<i>106</i>
<i>Dělení pomocí odečítání.....</i>	<i>107</i>
<i>Největší společný dělitel.....</i>	<i>108</i>
<i>Součet čísel v čísle.....</i>	<i>109</i>
<i>Test, kolikrát se vyskytuje určitá číslice v daném čísle.....</i>	<i>110</i>
<i>Datový typ pole (array).....</i>	<i>111</i>
ODDECHOVÉ ÚLOHY.....	113
<i>Písnička „Když jsem já sloužil“.....</i>	<i>113</i>
<i>Společenská hra „Severní pól“.....</i>	<i>115</i>
<i>Zajíci a bažanti.....</i>	<i>116</i>
ČÍSELNÉ SOUSTAVY A PŘEVODY MEZI NIMI.....	117
<i>Převod z desítkové soustavy do dvojkové – nové cifry se vypisují od nejnižších.....</i>	<i>117</i>
<i>Převod z desítkové soustavy do dvojkové – nové cifry se vypisují od nejvyšších.....</i>	<i>118</i>
<i>Podprogram typu funkce.....</i>	<i>119</i>
<i>Převod čísla z dvojkové soustavy do desítkové.....</i>	<i>120</i>
ŘADY – ARITMETICKÉ, GEOMETRICKÉ, DALŠÍ.....	121
<i>Aritmetická řada – výpočet hodnoty prvků řady, prvky se zobrazují průběžně.....</i>	<i>121</i>
<i>Aritmetická řada – výpočet hodnoty prvků řady, všechny prvky se zobrazí nakonec.....</i>	<i>122</i>
<i>Aritmetická řada – součet.....</i>	<i>123</i>
<i>Geometrická řada – výpočet hodnoty prvků řady, prvky se zobrazují průběžně.....</i>	<i>124</i>
<i>Geometrická řada – výpočet hodnoty prvků řady, všechny prvky se zobrazí nakonec.....</i>	<i>125</i>
<i>Geometrická řada – Suma.....</i>	<i>126</i>
<i>Složitě úrokování.....</i>	<i>127</i>
<i>Stavební spoření.....</i>	<i>128</i>
<i>Faktoriál.....</i>	<i>130</i>
<i>Výpočet faktoriálu pomocí rekurentní funkce.....</i>	<i>131</i>
<i>Co se děje při rekurzi.....</i>	<i>132</i>
<i>Program pro výpočet Ludolfova čísla π.....</i>	<i>134</i>
<i>Program pro výpočet hodnoty přirozeného logaritmu čísla 2.....</i>	<i>135</i>
<i>Program pro výpočet funkce sinus x pomocí mocninné řady.....</i>	<i>136</i>
<i>Program pro výpočet funkce ex pomocí mocninné řady.....</i>	<i>137</i>
OPERACE S VEKTORY A MATICEMI.....	138
<i>Součet vektorů.....</i>	<i>138</i>
<i>Skalární součin vektorů.....</i>	<i>139</i>
<i>Minimum z řady čísel, metoda přímého výběru – řešení pomocí vektoru.....</i>	<i>140</i>

Maximum z řady čísel, metoda probublávání – řešení pomocí vektoru	141
Matice – načtení prvků	142
Matice – počet kladných a záporných prvků	143
Největší a nejmenší prvek matice	144
Pozice největšího a nejmenšího prvku matice	145
Trojúhelníková matice	147
Diagonální matice	149
Matice otočená kolem hlavní diagonály	151
Součet matic	152
Součin matic	153
TŘÍDICÍ ALGORITMY	155
Select Sort	155
Bubble Sort (třídění probubláváním) – zjednodušený	157
Bubble Sort (třídění probubláváním) – klasický	158
Shake Sort (třídění přetřásáním)	159
DATOVÝ TYP ZÁZNAM (RECORD)	161
Program na použití záznamů	162
DATOVÝ TYP SOUBOR	164
Typy souborů	164
Deklarace souborů	164
Vysvětlení struktury	165
Práce se soubory	165
Otevření souboru	165
Práce se souborem	167
Užitečné příkazy pro práci se všemi soubory	167
Příkazy pro práci s typovými soubory	167
Příkazy pro práci s textovými soubory	167
Zavření souboru	167
Program na použití typového souboru	168
SOUHRNNÉ INFORMACE	170
STRUKTURA PROGRAMU	170
KLÍČOVÁ SLOVA	171
IDENTIFIKÁTORY	171
ČÍSLA	172
ZNAKY A TEXTOVÉ ŘETĚZCE	174
DATOVÉ TYPY	176
OPERACE, SE KTERÝMI SE MŮŽETE V PROGRAMU SETKAT	180
PROCEDURY VSTUPU A VÝSTUPU	182
FORMÁTOVÁNÍ VÝSTUPŮ	183
KOMENTÁŘE	184
ZÁKLADNÍ STRUKTURY PROGRAMU	184
PODPROGRAMY	189
UŽITEČNÉ FUNKCE KNIHOVNY CRT	191